

Zevende-dag Adventisten geloven...

De barmhartige Schepper rustte na de zes scheppingsdagen, op de zevende dag. Hij stelde de Sabbat in voor alle mensen, als een gedenkteken van de schepping. Het vierde gebod van Gods onveranderlijke wet eist de viering van de Sabbat (de zevende dag) als de dag van rust, aanbidding en bediening, in overeenstemming met het onderwijs en de gewoonte van Jezus, de HEER van de Sabbat. De Sabbat is een dag van vreugdevolle omgang met God en onze naaste. Het is een symbool van onze verlossing in Christus, een teken van onze heiliging, een bewijs van onze trouw en een voorproef van onze eeuwige toekomst in Gods Koninkrijk. De Sabbat is Gods altijddurend teken van het eeuwig verbond tussen Hem en Zijn volk. Het vreugdevol waarnemen van deze heilige tijd, van avond tot avond, van zonsondergang tot zonsondergang, is een viering van Gods scheppend en verlossend handelen.

Fundamenteel Geloofspunt nr. 19

Hoofdstuk 19 DE SABBAT

Samen met God begonnen Adam en Eva hun paradijselijk tehuis te verkennen. Het landschap was adembenemend, niet te beschrijven. Toen de zon langzaam onderging op die vrijdag, de zesde dag van de schepping en de sterren begonnen te schitteren *'Zag God al wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed'* (Genesis 1: 31). Zo beëindigde God Zijn schepping van *'de hemel en de aarde, en al hun heir'* (Genesis 2: 1).

Maar hoe mooi de wereld ook was, welke Hij net had voltooid, de grootste gave die God zou kunnen geven aan het nieuw geschapen paar, was het voorrecht van een persoonlijke relatie met Hem. Dus gaf Hij hen de Sabbat, een dag met een bijzondere zegen, gemeenschap en omgang met hun Schepper.

De Sabbat door de Bijbel

De Sabbat staat centraal in onze aanbedding tot God. De gedenkdag van de schepping, het laat de reden zien waarom God wordt aanbeden: Hij is de Schepper en wij zijn Zijn schepselen. 'De Sabbat ligt aan het fundament van Goddelijke aanbedding, want het leert deze grote waarheid op de meest indrukwekkende manier en geen andere instelling doet dit. De ware basis voor Goddelijke aanbedding, niet alleen op de zevende dag, maar van alle aanbedding, wordt gevonden in het onderscheid tussen de Schepper en Zijn schepselen. Dit geweldige feit kan nooit verouderd raken en mag nooit worden vergeten.'¹ Het was om deze waarheid voor altijd het mensdom voor te houden, dat God de Sabbat instelde.

De Sabbat bij de schepping. De Sabbat is ingesteld in een zondeloze wereld. Het is Gods bijzondere gave, om het mensdom in staat te stellen de realiteit van de hemel op de aarde te ervaren. Drie onderscheidende Goddelijke daden bevestigen de Sabbat:

1. God rustte op de Sabbat. Op de zevende dag rustte God en verkwikte Zich (Exodus 31: 17), Hij rustte niet omdat Hij het nodig had (Jesaja 40: 28). Het werkwoord 'rustte', 'shabath' betekent letterlijk 'ophouden' met het werk of de activiteit (zie ook Genesis 8: 22). 'Gods rust was niet het resultaat van, noch uitputting noch vermoeidheid, maar van het voltooid zijn van eerdere bezigheden.'²

God rustte omdat Hij verwachtte dat de mensen zouden rusten; Hij gaf een voorbeeld voor de mensen, om op te volgen.

Wanneer God de Schepping voltooide op de zesde dag (Genesis 2: 1), wat bedoelt de Schrift dan met *'volbracht had Zijn werk'* (Genesis 2: 2)? God had de schepping van de hemel en de aarde voltooid in die zes dagen, maar Hij moest de Sabbat nog instellen. Door op de zevende dag te rusten, stelde Hij de Sabbat in. De Sabbat was Zijn volmaakte kroon om Zijn werk te beëindigen.

2. God zegende de Sabbat. God stelde de Sabbat niet alleen in, maar ook zegende Hij deze. 'De zegening op de zevende dag hield in, dat deze dag daarmee tot een bijzondere dag van Goddelijke gunst werd verklaard en een dag die zegeningen aan Zijn schepselen zou brengen.'³

3. God heiligde de Sabbat. Door iets te heiligen betekent: dat iets gewijd of heilig is, of apart te stellen als heilig en voor heilig gebruik; om het te wijden. Mensen, plaatsen (bijvoorbeeld een heiligdom, tempel of kerk) en tijd (bijvoorbeeld dagen) kunnen geheiligd zijn. Het feit dat God de zevende dag geheiligd heeft, betekent dat deze dag heilig is, dat Hij deze apart gezet heeft voor een verheven doel, om de Goddelijk – menselijke relatie te verrijken.

God zegende en heiligde de zevende dag, omdat Hij rustte op deze dag van al Zijn werken. Hij zegende en heiligde deze voor het mensdom, niet voor Zichzelf. Het is Zijn persoonlijke aanwezigheid, die aan de Sabbat Gods zegening en heiliging geeft.

De Sabbat op de Sinaï. De gebeurtenissen die volgden nadat de Israëlieten Egypte hadden verlaten, laten zien dat zij grotendeels het zicht verloren hadden op de Sabbat. De strenge eisen van slavernij, leken de Sabbatviering zeer moeilijk te hebben gemaakt. Spoedig nadat ze hun vrijheid hadden verkregen, herinnerde God hen, door het wonder van het manna en de verkondiging van de Tien Geboden, ernstig aan hun verplichting om de zevende dag Sabbat in acht te nemen.

1. De Sabbat en het manna. Een maand vóór de verkondiging van de wet op de Sinaï, beloofde God het volk bescherming tegen ziekte, wanneer zij ijverig aandacht gaven aan *'Zijn geboden en ... al Zijn inzettingen'* (Exodus 15: 26; zie ook Genesis 26: 5). Spoedig nadat Hij deze belofte gegeven had, herinnerde Hij de Israëlieten aan de heiligheid van de Sabbat. Door het wonder van het manna, leerde Hij hen in concrete termen hoe belangrijk Hij hun rustten op de Sabbat beschouwde.

Iedere dag van de week gaf God de Israëlieten genoeg manna, om in hun behoefte van die dag te voorzien. Zij mochten niets bewaren tot de volgende dag, want wanneer ze dat zouden doen, zou het bederven (Exodus 16: 4, 16-19). Op de zesde dag echter, moesten ze twee maal zo veel verzamelen als gewoonlijk, zodat zij genoeg zouden hebben om in hun behoefte van die dag én die van de Sabbat te voorzien. Hun werd geleerd dat de zesde dag een dag van voorbereiding was en hoe zij de Sabbat moesten vieren. God zei: *'Morgen is de rust, de heilige sabbat des HEEREN! wat gij bakken zoudt, bakt dat, en ziedt, wat gij zieden zoudt; en al wat over blijft, legt het op voor u in bewaring tot den morgen'* (Exodus 16: 23). Alleen op de zevende dag werd het manna voor bederven behoed (Exodus 16: 24). In taal gelijkend op die van het vierde gebod, zei Mozes: *'Zes dagen zult gij het verzamelen; doch op den zevenden dag is het sabbat, op denzelven zal het niet zijn'* (Exodus 16: 26).

Gedurende de veertig jaren, of meer dan tweeduizend opeenvolgende wekelijkse Sabbatten, zolang de Israëlieten in de woestijn verbleven, herinnerde het wonder van het manna hen, aan dit patroon van zes dagen werken en de zevende dag van rust.

2. De Sabbat en de Wet. God plaatste het Sabbatgebod in het middelpunt van de Decaloog. Het gaat als volgt:

'Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; [dan] zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, [noch] uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven.' Exodus 20: 8-11).

Alle geboden van de Decaloog zijn essentieel (belangrijk) en geen ervan mag worden verwaarloosd (Jakobus 2: 10), toch onderscheidde God het Sabbatgebod van alle andere. Dit aangaande beval Hij: *'Gedenk'*, om de mensheid attent te maken, voor het gevaar dat zij het belang ervan zouden vergeten.

De woorden waarmee het gebod begint – *'Gedenk den Sabbatdag, dat gij dien heiligt'* – laat zien, dat de Sabbat niet pas ingesteld werd op de Sinaï. Deze woorden wijzen erop dat het eerder verordeneerd werd – in feite, bij de schepping, zoals de rest van het gebod openbaart. Gods bedoeling was dat wij de Sabbat zouden vieren, als herinnering aan de schepping. Het bepaalt de tijd voor rust en aanbidding, het leidt ons ertoe om na te denken over God en Zijn werken.

Als herinnering aan de schepping, is de Sabbatviering het middel tegen afgoderij. Door ons eraan te herinneren dat God de Schepper is van hemel en aarde, onderscheidt het Hem van alle andere goden. Door de Sabbat te vieren, wordt het een teken van onze trouw aan de ware God – een teken dat wij Zijn Soevereiniteit als Schepper en Koning erkennen.

Het Sabbatgebod fungeert als het zegel van Gods wet.⁴ Normaal gesproken bevat een zegel drie elementen: (1) de naam van de eigenaar van het zegel, (2) zijn titel en (3) zijn rechtsgebied. Officiële zegels worden gebruikt om documenten van grote betekenis, geldig te

verklaren. Het document neemt het gezag over van de ambtenaar, wiens zegel erop wordt geplaatst. Het zegel geeft aan dat de ambtenaar zelf, de wetgeving heeft goedgekeurd en dat alle macht van zijn functie erachter staat.

Van de Tien Geboden is het het Sabbatgebod, dat de essentiële elementen van een zegel bevat. Het is het enige van de tien dat de ware God identificeert, door Zijn Naam te geven: *'des HEEREN uws Gods'*; Zijn titel: Degene, Die gemaakt heeft – De *Schepper*; en Zijn rijksg gebied: *'den hemel en de aarde'* (Exodus 20: 10,11). Omdat alleen het vierde gebod aangeeft door Wiens gezag de Tien Geboden zijn gegeven, bevat het daarom het zegel van God, verbonden aan Zijn wet, als bewijs van zijn authenticiteit (echtheid) en bindende kracht.⁵

Inderdaad, God heeft de Sabbat ingesteld als een herinnering, of teken van Zijn macht en gezag in een wereld, onbevlekt door zonde en rebellie. Het zou een instelling zijn van eeuwigdurende persoonlijke verplichting, opgelegd door de vermaning: *'Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt'* (Exodus 20: 8).⁶

Dit gebod verdeelt de week in twee delen. God gaf het mensdom zes dagen waarin hij kon *'arbeiden en al uw werk doen'*, maar op de zevende dag *'zult gij geen werk doen'* (Exodus 20: 9, 10). 'Zes dagen zijn werkdagen, maar de zevende dag is een rustdag, zegt het gebod. Dat de zevende dag Gods unieke rustdag is, wordt duidelijk gemaakt in de openingswoorden: *'Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt.'*⁷

Hoewel mensen fysieke rust nodig hebben om hun lichaam op te frissen, baseert God Zijn gebod, dat wij op Zijn Sabbat rusten, naar Zijn voorbeeld. Omdat Hij rustte van Zijn werken in 's werelds eerste week, zo moeten wij rusten.

3. De Sabbat en het verbond. Omdat Gods wet het middelpunt was van het verbond (Exodus 34: 27), zo is de Sabbat, gelegen in het hart van die wet, prominent (belangrijk) in Zijn verbond. God verklaart dat de Sabbat een *'teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben, Die hen heilige'* (Ezechiël 20: 12; zie ook 20: 20; Exodus 31: 17). Daarom, zegt Hij, is Sabbatviering een eeuwigdurend verbond (Exodus 31: 16). 'Net zoals het verbond gebaseerd is op Gods liefde voor Zijn volk (Deuteronomium 7: 7,8), zo is de Sabbat, als het zegel van dat verbond, een teken van Goddelijke liefde.'⁸

4. De jaarlijkse Sabbatten. Als toevoeging aan de wekelijkse Sabbatten (Leviticus 23: 3), waren er nog zeven jaarlijkse, ceremoniële sabbatten verspreid over Israëls religieuze kalender. Deze jaarlijkse sabbatten stonden niet direct in verband met de zevende dag Sabbat of de wekelijkse cyclus. Deze sabbatten, *'behalve de sabbatten des HEEREN'*, waren de eerste en de laatste dag van het feest der ongezuurde broden, de pinksterdag, het feest van de bazuinen, de verzoeningsdag en tevens de eerste en laatste dag van het loofhuttenfeest (zie Leviticus 23: 7,8,21,24,25, 27,28,35,36).

Omdat de berekening van deze sabbatten afhankelijk waren van het begin van het heilige jaar, welke was gebaseerd op de maankalender, konden ze vallen op iedere dag van de week. Wanneer deze echter samenvielen met de wekelijkse Sabbat, werden ze *'want die dag des sabbats was groot'* genoemd (zie Johannes 19: 31). 'Omdat de wekelijkse Sabbat ingesteld was aan het einde van de Scheppingsweek voor het gehele mensdom, waren de jaarlijkse sabbatten een integraal (volledig) deel van het Joodse systeem van rites en ceremoniën, ingesteld bij de berg Sinai, ... die vooruit wezen naar de komende Messias en waarvan de viering eindigde bij Zijn dood aan het kruis.'⁹

De Sabbat en Christus. De Schrift openbaart dat, net zo waarachtig als de Vader, Christus de Schepper is (zie 1 Korinthe 8: 6; Hebreeën 1: 1-2; Johannes 1: 3). Dus Hij was Degene, Die de zevende dag apart heeft gesteld als de dag van rust voor de mensheid.

Na verloop van tijd verenigde Christus de Sabbat met, zowel Zijn verlossende- als met Zijn scheppingswerk. Als de grote 'IK BEN' (Johannes 8: 58; Exodus 3: 14) nam Hij de Sabbat op in de Decaloo, als een krachtige herinnering aan deze wekelijkse aanbidding afspraak met de

Schepper. En Hij voegde nog een andere reden toe aan de viering van de Sabbat namelijk: de verlossing van Zijn volk (Deuteronomium 5: 14-15). Dus de Sabbat onderscheidt degenen, die Jezus Christus als Schepper en Verlosser hebben aangenomen.

De tweevoudige rol van Christus als Schepper en Verlosser, maakt het vanzelfsprekend dat Hij, als Zoon des mensen, ook de *'HEERE van de Sabbat'* was (Markus 2: 28). Met dit gezag kon Hij, als Hij dat gewild had, Zich van de Sabbat ontdoen maar dat deed Hij niet. In tegendeel, Hij paste het toe op de mensheid door te zeggen: *'De sabbat is gemaakt om den mens'* (vers 27).

Gedurende Zijn hele aardse bediening heeft Christus ons een voorbeeld gegeven van trouwe Sabbatviering. Hij ging *'naar Zijn gewoonte'* aanbidden op de Sabbat (Lukas 4: 16). Zijn deelname in de Sabbatdienst openbaart dat Hij deze dag van aanbidding onderschreef.

Christus was zo bezorgd over de heiligheid van de Sabbat, dat Hij sprak over de vervolgingen die plaats zouden vinden na Zijn hemelvaart, Hij gaf hierover raad aan Zijn discipelen. *'Doch bidt'* zei Hij, *'dat uw vlucht niet geschiede des winters, noch op den sabbat'* (Matthéüs 24: 20). Dit liet duidelijk zien dat, zoals Jonathan Edwards opmerkte, 'zelfs dan christenen gebonden zijn aan een strikte viering van de Sabbat.'¹⁰

Toen Christus Zijn werk als Schepper had beëindigd – Zijn eerste grote daad in de wereldgeschiedenis – rustte Hij op de zevende dag. Deze rust betekende voltooiing en tot stand gebracht hebben. Hij deed vrijwel hetzelfde aan het einde van Zijn aardse bediening, toen Hij Zijn tweede grote daad voltooide in de geschiedenis. Op vrijdagmiddag, de zesde dag van de week, voltooide Christus Zijn verlossend werk op aarde. Zijn laatste woorden waren: *'Het is volbracht!'* (Johannes 19: 30). De Schrift benadrukt dat toen Hij stierf, het *'de dag van voorbereiding, 'was 'en de sabbat kwam aan'* (Lukas 23: 54). Na Zijn dood, rustte Hij in het graf. Zo symboliseerde Hij, dat Hij de verlossing van het mensdom had volbracht.¹¹

Zo getuigt de Sabbat van Christus' werk van de Schepping en Verlossing. Door dit te vieren verheugen Zijn volgelingen zich met Hem in Zijn voltooiing voor de mensheid.¹²

De Sabbat en de apostelen. De discipelen respecteerden de Sabbat ten zeerste. Dit werd duidelijk bij Christus' sterven. Toen de Sabbat begon, onderbraken zij hun begrafenis voorbereidingen en *'op den sabbatdag rustten zij naar het gebod'* (Lukas 23: 56; 24: 1).

Zoals Christus, aanbaden de discipelen op de zevende dag Sabbat. Op zijn evangelisatie reizen bezocht Paulus de synagoge op de Sabbat en preekte daar (Handelingen 13: 14; 17: 1-2; 18: 4). Zelfs de heidenen nodigden hem uit om het Woord van God te prediken op de Sabbat (Handelingen 13: 42,44). Op plaatsen waar geen synagoge was, zocht hij de plaats op waar gewoonlijk de Sabbat aanbidding plaatsvond (Handelingen 16: 13). Zoals deelname van Christus aan Sabbatdiensten aangaf, dat Hij de zevende dag aannam als de speciale dag van aanbidding, zo deed Paulus ook.

De getrouwe naleving van de wekelijkse Sabbat van deze apostel stond in schril contrast met zijn houding ten opzichte van de jaarlijkse ceremoniële sabbatten. Hij maakte duidelijk dat christenen niet verplicht waren deze jaarlijkse rustdagen te houden, omdat Christus deze ceremoniële wetten aan het kruis genageld had. (zie geloofspunt 18). Hij zei: *'Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk des feest [dags,] of der nieuwe maan, of der sabbatten; Welke zijn een schaduw der toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus'* (Kolossenzen 2: 16-17). Omdat 'de context van deze verzen gaat over rituele zaken, zijn de sabbatten waar hier naar verwezen worden, de ceremoniële sabbatten van de jaarlijkse Joodse feesten, welke *'een schaduw'* of type waren van de vervulling in Christus.'¹³

Evenzo protesteerde Paulus in Galaten tegen het houden aan de eisen van de ceremoniële wet. Hij zei: *'Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren, Ik vrees voor u, dat ik niet enigszins tevergeefs aan u gearbeid heb'* (Galaten 4: 10-11).

Velen hebben de indruk dat Johannes verwijst naar de zondag, wanneer hij verklaart: *'Ik was in den geest op den dag des HEEREN'* (Openbaring 1: 10). In de Bijbel echter, is de enige

dag die wordt aangeduid als het bijzonder bezit van de HEERE, de Sabbat. Christus bepaalde: *'Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws God'* (Exodus 20: 10); later genoemd *'Mijn heilige dag'* (Jesaja 58: 13). En Christus noemde Zichzelf *'HEERE ook van de sabbat'* (Markus 2: 28). Omdat in de Schriften de enige dag, welke de HEERE Zijn eigendom noemt, de zevende dag Sabbat is, lijkt het logisch te concluderen, dat het de Sabbat was waarnaar Johannes verwijst. Er is zeker geen Bijbelse voorgeschiedenis, om aan te geven dat die benaming toepasbaar is op de eerste dag van de week, of zondag.¹⁵

Nergens in de Bijbel wordt ons bevolen, een andere dag van de week te vieren dan de Sabbat. De Schrift verklaart geen andere dag van de week gezegend of geheiligd. Noch geeft het Nieuwe Testament aan, dat God de Sabbat veranderd heeft in een andere dag van de week.

Integendeel, de Schriften laten zien dat God Zich heeft voorgenomen, dat Zijn volk de Sabbat zou vieren tot in eeuwigheid: *'Want gelijk als die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, also zal [ook] ulieder zaad en ulieder naam staan. En het zal geschieden, dat van de ene nieuwe maan tot de andere, en van den enen sabbat tot den anderen, alle vlees komen zal om aan te bidden voor Mijn aangezicht, zegt de HEERE'* (Jesaja 66: 22-23).

De betekenis van de Sabbat. De Sabbat heeft een brede betekenis en is gevuld met een diepe en rijke geestelijke waarde.

1. Een eeuwigdurende herinnering aan de schepping. Zoals wij hebben gezien, de fundamentele betekenis, welke de Tien Geboden aan de Sabbat geven, bevestigen dat het de schepping van de wereld in herinnering brengt (Exodus 20: 11-12). Het gebod om de zevende dag te vieren als de Sabbat is 'onafscheidelijk verbonden aan de schepping, de instelling van de Sabbat en het gebod deze te houden, is een direct gevolg van de schepping. Bovendien dankt het gehele mensdom zijn bestaan aan de Goddelijke daad van de schepping zoals deze herdacht wordt; Dienovereenkomstig gaat de verplichting, om het Sabbatsgebod na te leven als een herdenking van de scheppende macht van God, over op het gehele mensdom.¹⁵ De Strong concordantie noemt de Sabbat 'een eeuwigdurende verplichting, als Gods aangewezen herdenking van Zijn scheppingsdaad.'¹⁵

Degenen die de Sabbat houden als een herinnering aan de schepping, zullen dit doen als een dankbare erkenning 'dat God hun Schepper is en hun rechtmatige Oppermacht; dat zij het werk van Zijn handen zijn en onderdanen van Zijn gezag. In dit opzicht was de instelling van de Sabbat volledig bedoeld, als een herdenking en bestemd voor alle mensen. Niets hierin was schaduwachtig of beperkt tot een bepaald volk.¹⁷ En zolang wij God aanbidden omdat Hij onze Schepper is, zolang zal de Sabbat dienen als een teken van en gedenkdag aan de schepping.

2. Een symbool van verlossing. Toen God Israël verlostte uit de slavernij van Egypte, werd de Sabbat, die toen al een gedenkdag was van de schepping, ook een gedenkdag van verlossing (Deuteronomium 5: 15). Het was de bedoeling van de HEERE dat de wekelijkse Sabbatrust, als deze op de juiste wijze gehouden werd, de mensen voortdurend zou bevrijden van de slavernij in Egypte, niet beperkt tot een bepaald land of eeuw, maar het omvat ieder land en iedere eeuw. De mensen moeten ontsnappen uit de slavernij, welke voortkomt uit hebzucht, uit winst en macht, uit sociale ongelijkheid en uit zonde en zelfzucht.¹⁸

Het is wanneer wij het kruis zien dat de Sabbatrust opvalt, als een speciaal symbool van Verlossing. 'Het is een gedenkdag van de uittocht van de slavernij van zonde onder het leiderschap van Immanuël. De grootste last die wij dragen, is de schuld van onze ongehoorzaamheid. De Sabbatrust, door terug te wijzen naar Christus' rust in het graf, de rust van overwinning over zonde, biedt de christen een tastbare mogelijkheid om Christus' vergeving aan te nemen en te ervaren.'¹⁹

3. Een teken van heiligmaking. De Sabbat is een teken van Gods veranderende macht, een teken van heiligheid of heiligmaking. De HEER verklaart *'Gij zult evenwel Mijn sabbatten*

onderhouden; want dit is een teken tussen Mij en tussen ulieden, bij uw geslachten; opdat men wete, dat Ik de HEERE ben, Die u heilige' (Exodus 31: 13; zie ook Ezechiël 20: 20). De Sabbat is daarom ook een teken van God als de Heiligmaker. Wanneer mensen geheiligd zijn door het bloed van Christus (Hebreeën 13: 12), dan is de Sabbat voor de gelovige ook een teken van het aanvaarden van Zijn bloed, als vergeving van zonden.

Net zoals God de Sabbat apart gezet heeft voor een heilig doel, zo heeft Hij ook een volk apart gezet voor een heilig doel – om Zijn bijzondere getuigen te zijn. Hun relatie met Hem op die dag leidt tot heiligheid; zij leren om niet op hun eigen middelen te vertrouwen maar op de God, Die hen heiligt.

'De Macht, Die alle dingen geschapen heeft is de Macht, Die de ziel herschept naar Zijn eigen beeld. Voor degenen die de Sabbat heilig houden, is het een teken van heiligmaking. Ware heiligmaking is harmonie met God, eenheid met Hem in karakter. Het wordt bereikt door gehoorzaamheid aan die beginselen, welke een afschrift zijn van Zijn karakter. En de Sabbat is een teken van gehoorzaamheid. Degenen die vanuit het hart het vierde gebod gehoorzamen, zullen de gehele wet gehoorzamen. Hij wordt geheiligd door gehoorzaamheid.'²⁰

4. Een teken van trouw. Toen de trouw van Adam en Eva werd getoetst, bij de boom der kennis van goed en kwaad, die geplaatst was in het midden van de hof in Eden, zo zal ieders trouw aan God getoetst worden, door het Sabbat gebod dat geplaatst is in het midden van de Decaloog.

De Schrift openbaart dat voorafgaand aan de wederkomst van Christus, de hele wereld verdeeld zal zijn in twee groepen: degenen die trouw zijn *'die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus'* en degenen die *'het beest aanbidt en zijn beeld'* (Openbaring 14: 12,9). Op dat moment zal de waarheid van God voor de wereld worden verheerlijkt en het zal voor iedereen duidelijk zijn, dat de gehoorzame viering van de zevende dag Sabbat naar de Schrift hét bewijs is van trouw aan de Schepper.

5. Een tijd van gemeenschap. God schiep de dieren, teneinde als gezelschap te dienen voor de mensheid (Genesis 1: 24-25). En in een hoger niveau van gezelschap, gaf God de man en vrouw aan elkaar (Genesis 2: 18-25). Maar in de Sabbat gaf God de mensheid een geschenk dat de hoogste vorm van gezelschap bood – gezelschap met Hem. Het mensdom was niet gemaakt om alleen met dieren om te gaan, zelfs niet met andere mensen. Zij waren gemaakt voor God.

Het is op de Sabbat dat wij in het bijzonder Gods aanwezigheid kunnen ervaren. Zonder de Sabbat zouden allen werken en zweten zonder ophouden. Iedere dag zou hetzelfde zijn, gewijd aan wereldse bezigheden. De komst van de Sabbat echter brengt hoop, vreugde, betekenis en moed. Het voorziet in tijd om met God te communiceren (in contact te zijn) door naar de kerk te gaan, door gebed, door liederen, door de studie en overdenking van Gods Woord en door het Evangelie te delen met anderen. De Sabbat is onze gelegenheid om Gods aanwezigheid te ervaren.

6. Een teken van Gerechtigheid door Geloof. Christenen erkennen dat onder de leiding van een verlicht geweten niet-christenen, die oprecht naar waarheid zoeken, door de Heilige Geest geleid kunnen worden tot een begrip van de algemene beginselen van Gods wet (Romeinen 2: 14-16). Dit verklaart waarom de negen andere geboden naast het vierde gebod, tot op zekere hoogte buiten het christendom worden gepraktiseerd. Maar dat is niet het geval met het Sabbatgebod.

Veel mensen begrijpen de reden van een wekelijkse rustdag, maar vaak vinden ze het moeilijk te begrijpen, waarom werk dat gedaan wordt op, ongeacht welke andere dag van de week goed is en prijzenswaardig, maar als zonde wordt gezien wanneer dit gedaan wordt op de zevende dag. De natuur biedt geen reden voor het houden van de zevende dag. Planeten bewegen in hun respectievelijke banen, vegetatie groeit, regen en zonneschijn wisselen elkaar af en dieren gaan hun gang alsof elke dag hetzelfde is. Waarom moeten mensen dan op de zevende

dag rust houden? 'Voor de christen is er maar één reden en geen andere; die reden is echter voldoende: God heeft het gezegd.'²¹

Het is alleen op basis van Gods bijzondere openbaring, dat mensen de redelijkheid om de zevende dag te vieren, begrijpen. Degenen die de zevende dag houden, doen dat uit geloof en onvoorwaardelijk vertrouwen in Christus, Die haar de naleving ervan heeft opgelegd. Door de Sabbat te houden, openbaren gelovigen een bereidwilligheid, om Gods wil aan te nemen voor hun leven, in plaats van op hun eigen oordeel te vertrouwen.

Door de zevende dag te houden proberen gelovigen niet hun eigen gerechtigheid te verkrijgen. Integendeel, zij beschouwen de Sabbat als het gevolg van hun relatie met Christus de Schepper en Verlosser.²² Het houden van de Sabbat is het resultaat van Zijn gerechtigheid in rechtvaardigmaking en heiligmaking, hetgeen betekent dat men verlost is van slavernij aan de zonde en Zijn perfecte gerechtigheid heeft ontvangen.

'Een appelboom wordt geen appelboom omdat hij appels draagt. Het moet ten eerste een appelboom zijn. Dan komen de appels als een natuurlijk resultaat. Dus de oprechte christen houdt niet de Sabbat of de andere negen geboden om zichzelf rechtvaardig te maken. Integendeel, dit is het natuurlijke resultaat van de gerechtigheid, welke Christus met hem deelt. Zij die de Sabbat houden op deze manier zijn niet wettisch, want het uiterlijk houden van de zevende dag betoont de innerlijke ervaring van de gelovige in rechtvaardiging en heiliging. Daarom onthoudt de ware Sabbatvierder zich niet van verboden activiteiten op de Sabbat om Gods gunst te winnen, maar omdat hij van God houdt en de Sabbat het meest hoog acht voor een nauwere omgang met Hem.'²³

Het houden van de Sabbat laat zien, dat wij zijn opgehouden afhankelijk te zijn van onze eigen werken, dat wij ons realiseren dat alleen Christus de Schepper ons kan redden. Inderdaad, 'de geest van de ware Sabbatvierder laat een opperste liefde zien voor Jezus Christus, de Schepper en Verlosser, Die ons tot nieuwe personen maakt. Het maakt het houden van de juiste dag op de juiste manier, tot een teken van Gerechtigheid door Geloof.'²⁴

7. Een symbool van rust in Christus. De Sabbat, een herinnering van Gods bevrijding van Israël uit Egypte naar de rust van het aardse Kanaän, onderscheidde de verlostten uit die tijd van de omringende volken. Op gelijke wijze is de Sabbat een teken van bevrijding van de zonde naar Gods rust en zet de verlostten apart van de wereld.

Iedereen die de rust binnengaan waar God hen toe uitnodigt *'heeft zelf ook van zijn werken gerust, gelijk God van de Zijne'* (Hebreeën 4: 10). 'Deze rust is een geestelijke rust, een rust van 'onze eigen werken', een ophouden van zondigen. Het is in deze rust waartoe God Zijn volk oproept en het is deze rust waarvan de Sabbat en Kanaän een symbool zijn.'²⁵

Toen God Zijn scheppingswerk voltooide en op de zevende dag rustte, voorzag Hij voor Adam en Eva in de Sabbat, een gelegenheid om in Hem te rusten. Hoewel zij faalden, blijft het oorspronkelijke doel van God, om die rust aan de mensheid aan te bieden, onveranderd. Na de val bleef de Sabbat een herinnering aan die rust. 'Het houden van de zevende dag Sabbat getuigt zo niet alleen van geloof in God als de Schepper van alle dingen, maar ook geloof in Zijn macht, het leven te veranderen en mannen en vrouwen geschikt te maken de eeuwige rust binnen te gaan, die Hij oorspronkelijk bedoeld had voor de bewoners van deze aarde.'²⁷

God had deze geestelijke rust beloofd aan het letterlijke Israël. Ondanks hun falen om binnen te gaan, blijft de uitnodiging van God staan: *'Er blijft dan een Sabbatrust over voor het volk van God'* (Hebreeën 4: 9 NIV). Allen die verlangen deze rust binnen te gaan moeten 'eerst, door geloof, Zijn geestelijke rust binnen gaan, de rust van de ziel van zonde en van zijn eigen pogingen tot redding.'²⁷

Het Nieuwe Testament doet een oproep aan de christen om niet te wachten, teneinde deze rust van genade en geloof te ervaren, want *'heden'* is het geschikte moment om binnen te gaan (Hebreeën 4: 7; 3: 13). Allen die deze rust zijn binnengegaan – de reddende genade hebben ontvangen door geloof in Jezus Christus – hebben alle pogingen om de gerechtigheid te bereiken

door eigen werken, opgegeven. Op deze manier is het houden van de zevende dag Sabbat een symbool dat de gelovige de Evangelierust is binnengegaan.

Pogingen om de aanbiddingsdag te veranderen

Omdat de Sabbat een essentiële rol speelt in de aanbidding van God als Schepper en Verlosser, zou het ons niet moeten verbazen dat satan een allesomvattende oorlog voert, om deze heilige instelling omver te werpen.

Nergens geeft de Bijbel toestemming voor een verandering van de dag van aanbidding, die God in Eden heeft ingesteld en opnieuw heeft vastgesteld op de Sinaï. Andere christenen, zondag vierders zelf, hebben dit erkent. Een katholieke kardinaal James Gibbons schreef ooit: 'U kunt de Bijbel lezen van Genesis tot Openbaring en u zult geen enkele regel vinden die de heiliging van de zondag rechtvaardigt. De Schrift dwingt de religieuze viering van de zaterdag af.'²⁸

A.T. Lincoln, een protestant, gaf toe dat 'men kan niet beweren dat het Nieuwe Testament zelf rechtvaardiging biedt voor het geloof, dat God sinds de opstanding de eerste dag heeft aangewezen als de Sabbat.'²⁹ Hij erkent: 'Een Zevende-dag Sabbatvierder worden, is de enige standvastige manier van handelen, voor een ieder die de hele Decaloo als morele wet bindend acht.'³⁰

Wanneer er geen Bijbels bewijs is dat Christus of Zijn discipelen de dag van aanbidding van de zevende dag hebben veranderd, hoe kan het dan dat zoveel christenen, in plaats daarvan, de zondag aannemen?

De opkomst van de zondagviering. De verandering van Sabbat naar zondag aanbidding kwam geleidelijk. Er zijn geen bewijzen van christelijke zondag aanbidding vóór de tweede eeuw, maar het bewijs geeft aan dat tegen het midden van die eeuw, sommige christenen vrijwillig zondag, als een dag van aanbidding vierden, niet als rustdag.³¹

De kerk van Rome, grotendeels samengesteld uit heidense gelovigen (Romeinen 11: 13), leidde de trend in van zondag aanbidding. In Rome, de hoofdstad van het rijk, ontstonden sterke anti-Joodse gevoelens, die na verloop van tijd nog sterker werden. Als gevolg van deze gevoelens, probeerden de christenen in die stad zich te onderscheiden van de Joden. Ze lieten enkele praktijken vallen, welke ze gemeen hadden met de Joden en zetten een stroming in gang, weg van de Sabbatverering, op weg naar de exclusieve viering van de zondag.³²

Vanaf de tweede tot de vijfde eeuw, terwijl de zondag aan invloed toenam, bleven christenen bijna overal in het Romeinse rijk, de zevende dag Sabbat vieren. In de vijfde eeuw schreef de geschiedschrijver Socrates: 'Bijna alle kerken, in de wereld vieren de heilige verborgenheden op de Sabbat van iedere week, maar de christenen van Alexandrië en in Rome hebben, vanwege een oude traditie, opgehouden dit te doen.'³³

In de vierde en vijfde eeuw aanbaden veel christenen op Sabbat en zondag. Sozomen, een andere historicus uit die tijd, schreef: 'De mensen van Constantinopel en bijna overal, verzamelden zich op de Sabbat, zowel als op de eerste dag van de week, een gewoonte die niet is waargenomen in Rome of Alexandrië.'³⁴ Deze verwijzingen tonen de leidende rol van Rome aan, bij het veronachtzamen in de naleving van de Sabbat.

Waarom kozen degenen die zich van het aanbidden op de zevende dag afkeerden, de zondag en geen andere dag van de week? Een belangrijke reden hiervoor was dat Christus op zondag was opgestaan; in feite werd er beweerd dat Hij op die dag toestemming had gegeven voor aanbidding. 'Maar hoe vreemd dat ook mag zijn, geen enkele schrijver van de tweede of derde eeuw heeft ooit één enkel Bijbelvers aangehaald, als gezag voor de viering op zondag in de plaats van Sabbat. Noch Barnabas, noch Ignatius, noch Justin, noch Irenaeus, noch Tertullian, noch Clement van Rome, noch Clement van Alexandrië, noch Origen, noch Cyprian, noch Victorinus, noch enig andere auteur die, omstreeks de tijd dat Jezus leefde, wist van een dergelijke instructie van Jezus of uit enig deel van de Bijbel.'³⁵

De populariteit en invloed, welke de zanaanbidding van de heidense Romeinen op zondag toebedeeld kreeg, droeg ongetwijfeld bij aan de groeiende acceptatie ervan als een dag van aanbidding. Zanaanbidding speelde een belangrijke rol in de gehele oude wereld. Het was 'een van de oudste componenten van de Romeinse religie'. Vanwege de oosterse zonnecultus, 'vanaf het begin van de tweede eeuw na Christus, was de cultus van Sol Invictus (Latijn voor 'onoverwonnen zon,' was de officiële zonnegod van het latere Romeinse Rijk en een beschermheilige van soldaten) dominant in Rome en in andere delen van het Rijk.'³⁶

Deze populaire godsdienst maakte haar invloed op de vroege kerk door de nieuwe bekeerlingen. 'Christelijke bekeerlingen uit het heidendom werden voortdurend aangetrokken door de verering van de zon. Dit blijkt niet alleen uit de veelvuldige veroordeling van deze praktijk door de [kerk] vaders, maar ook uit de belangrijke weerkaatsing van de zanaanbidding in de christelijke liturgie.'³⁷

In de vierde eeuw werden de zondagswetten ingevoerd. Eerst werden zondagswetten van burgerlijke aard uitgevaardigd, daarna kwamen de zondagswetten van religieuze aard. Keizer Constantijn vaardigde de eerste burgerlijke zondagswet uit op 7 maart 321 na Christus. Gezien de populariteit van de zondag onder de heidense zanaanbidders en het respect, waarmee veel christenen het beschouwden, hoopte Constantijn dat hij, door van de zondag een feestdag te maken, de steun van deze twee kiesgroepen voor zijn regering te winnen.³⁸

De zondagswet van Constantijn weerspiegelde zijn achtergrond als zanaanbidder. Er staat: 'Laat op de eerbiedwaardige dag van de zon [*venerabili die Solis*] de overheid en de mensen die in de steden wonen, rusten en laat alle werkplaatsen gesloten zijn. In het land mogen personen die zich bezighouden met landbouw, echter vrij en rechtmatig hun bezigheden voortzetten'³⁹.

Enkele decennia later volgde de kerk zijn voorbeeld. De Raad van Laodicea (ca. 364 n.Chr.), die geen universeel maar een Rooms-katholiek concilie was, vaardigde de eerste kerkelijke zondagswet uit. In canon 29 bepaalde de kerk dat christenen de zondag moesten eren en 'indien mogelijk, op die dag geen werk doen', terwijl zij de praktijk van rusten op de Sabbat aan de kaak stelde, met de instructie dat christenen niet 'op zaterdag [Griekse sabbaton, 'de Sabbat'] inactief moesten zijn, maar op die dag zullen werken'⁴⁰.

In 538 n.Chr., het jaar van de 1260-jarige profetie (zie geloofspunt 12), vaardigde de Rooms-katholieke Derde Raad van Orléans een wet uit, welke nog strenger was dan die van Constantijn. Canon 28 van dat concilie zegt, dat op zondag zelfs 'de landbouwarbeid opzij gelegd moet worden, zodat de mensen niet verhinderd worden om naar de kerk te gaan.'⁴¹

De verandering geprofeteerd. De Bijbel onthult dat de inachtneming van de zondag, als christelijke instelling, zijn oorsprong vindt in '*de verborgenheid der ongerechtigheid*' (2 Thessalonicenzen 2: 7), dat al in Paulus' tijd gaande was (zie geloofspunt 12). Door de profetie van Daniël 7, openbaarde God Zijn voorkennis van de verandering van de dag van aanbidding.

Daniël's visioen beschrijft een aanval op Gods volk en op Zijn wet. De aanvallende kracht, voorgesteld door een kleine hoorn (en door een beest in Openbaring 13:1-10), brengt de grote afvalligheid binnen de christelijke kerk teweeg (zie geloofspunt 12). Ontstaan uit het vierde beest en een grote vervolgende kracht na de val van Rome (zie geloofspunt 18), probeert de kleine hoorn '*de tijden en de wet te veranderen*' (Daniël 7: 25). Deze afvallige macht is zeer succesvol in het misleiden van het grootste deel van de wereld, maar aan het eind zal *het gericht* zich er tegen zetten (Daniël 7: 11, 22, 26). Tijdens de laatste beproeving zal God ingrijpen namens Zijn volk en hen bevrijden (Daniël 12: 1-3)

Deze profetie is slechts op één macht binnen het christendom toe te passen. Er is maar één religieuze organisatie, welke beweert de voorrechten te bezitten om de Goddelijke wetten te wijzigen. Let op wat de Rooms-katholieke gezagdragers in de loop van de geschiedenis hebben beweerd:

Ongeveer 1400 n.Chr. beweerde Petrus de Ancharano dat 'de paus de Goddelijke wet kan wijzigen, aangezien zijn macht niet van de mens is, maar van God. Hij handelt in plaats van God op aarde, met de volste macht van het binden en verliezen van zijn schapen.'¹⁴²

De impact van deze verbazingwekkende bewering werd aangetoond tijdens de reformatie. Luther beweerde dat de Heilige Schrift en niet de traditie van de kerk zijn gids in het leven was. Zijn slogan was Sola Scriptura – 'De Bijbel en de Bijbel alleen'. John Eck, één van de belangrijkste verdedigers van het Rooms-katholieke geloof, viel Luther op dit punt aan, door te beweren dat het gezag van de kerk boven de Bijbel staat. Hij daagde Luther uit op de naleving van de zondag in plaats van de Bijbelse Sabbat. Eck zei: 'De Schrift leert: Denk eraan de Sabbatdag te heiligen; zes dagen zult gij werken en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Sabbatdag van de HEERE, uw God, enz. Toch heeft de kerk de Sabbat veranderd in een zondag op eigen gezag, waarop u [Luther] geen Schrift hebt (geen Bijbelse grond)'.¹⁴³

Tijdens het Concilie van Trente (1545-1563), bijeengeroepen door de paus om het protestantisme tegen te gaan, bracht Gaspare de Fosso, aartsbisschop van Reggio, de kwestie opnieuw ter sprake. 'Het gezag van de kerk', zei hij, 'wordt dan ook het duidelijkst geïllustreerd door de Schrift, want terwijl zij [de kerk] hen aanbeveelt, verklaart dat ze Goddelijk zijn, [en] ons aanbiedt ze te lezen, ... aan de andere kant zijn de wettelijke voorschriften in de Schrift, die door de HEER worden onderwezen door hetzelfde gezag [de kerk] opgehouden. De Sabbat, de meest glorieuze dag in de wet, is veranderd in de dag des HEEREN. ... Deze en andere soortgelijke zaken zijn niet opgehouden op grond van de leer van Christus (want Hij zegt, dat Hij is gekomen om de wet te vervullen, niet om deze te ontbinden), maar ze zijn veranderd door het gezag van de kerk'.¹⁴⁴

Houdt die kerk deze positie nog steeds in stand? De 1977 editie van The Convert's Catechism of Catholic Doctrine bevat deze reeks vragen en antwoorden:

'Vraag: Welke is de sabbatdag?

'Antwoord: Zaterdag is de sabbatdag.

'Vraag: Waarom houden wij de zondag in plaats van de zaterdag?

'Antwoord: We houden de zondag in plaats van de zaterdag, omdat de katholieke kerk de plechtigheid van zaterdag naar zondag heeft overgebracht'.¹⁴⁵

In zijn bestseller, *The Faith of Millions* (1974), kwam de Rooms-katholieke geleerde John A. O'Brien tot deze overtuigende conclusie: 'Aangezien zaterdag, niet zondag, in de Bijbel staat vermeld, is het dan niet merkwaardig dat niet-katholieken, die belijden hun godsdienst rechtstreeks uit de Bijbel te halen en niet uit de kerk, de zondag in plaats van de zaterdag in acht nemen? Ja, natuurlijk is het inconsequent'. De gewoonte van de zondagse naleving, zei hij, 'berust op het gezag van de katholieke kerk en niet op een speciale tekst in de Bijbel. Die naleving blijft een herinnering aan de moederkerk, waarvan de niet-katholieke 'sekten' zich hebben losgemaakt, zoals een jongen die wegloopt van huis, maar nog steeds een foto van zijn moeder of een haarlok van haar in zijn zak heeft'.¹⁴⁶

De aanspraken op deze voorrechten voldoen aan de profetie en dragen bij aan de identificatie van de kleine hoorn kracht.

Het herstel van de Sabbat. In Jesaja 56 en 58 roept God Israël op tot een Sabbathervorming. Hij onthult de heerlijkheden van de toekomstige verzameling van de heidenen in Zijn kudde (Jesaja 56: 8) en verbindt het succes van deze heilsopdracht met het heilig houden van de Sabbat (Jesaja 56: 1, 2, 6, 7).

Hij schetst zorgvuldig het specifieke werk van Zijn volk. Hoewel hun opdracht wereldwijd is, is deze vooral gericht op een klasse van mensen die beweren gelovig te zijn, maar die in werkelijkheid van Zijn voorschriften zijn afgeweken (Jesaja 58: 1, 2). Hij drukt in deze termen hun opdracht uit aan de belijdende gelovigen: *'En die uit u [voortkomen], zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fondamente[n], van geslacht tot geslacht [verwoest], zult gij oprichten; en gij*

zult genaamd worden: Die de bressen toemuurt, die de paden weder opmaakt, om te bewonen. Indien gij uw voet van den sabbat afkeert, [van] te doen uw lust op Mijn heiligen dag; en [indien] gij den sabbat noemt een verlustiging, opdat de HEERE geheiligd worde, Die te eren is; en [indien] gij dien eert, dat gij uw wegen niet doet, [en] uw eigen lust niet vindt, noch een woord [daarvan] spreekt; Dan zult gij u verlustigen in den HEERE,' (Jesaja 58: 12-14).

De opdracht van het geestelijke Israël is vergelijkbaar met die van het oude Israël. Gods wet werd geschonden toen de kleine gehoornde macht de Sabbat veranderde. Net zoals de onderdrukte Sabbat in Israël moest worden hersteld, zo moet in de moderne tijd de Goddelijke instelling van de Sabbat worden hersteld en de breuk in de muur van Gods wet worden hersteld.⁴⁷

Het is de verkondiging van de boodschap van Openbaring 14: 6-12 in verband met het eeuwige Evangelie, dat dit werk van herstel en verhoging van de wet volbrengt. En het is het verkondigen van deze boodschap, welke de opdracht is van Gods gemeente ten tijde van de Tweede Advent (zie geloofspunt 12). Deze boodschap is bedoeld, om de wereld aan te moedigen en iedereen uit te nodigen, zich voor te bereiden op het oordeel.

De formulering van de oproep om de Schepper te aanbidden, *'Hem, Die den hemel, en de aarde, en de zee en de fonteinen der wateren gemaakt heeft'* (Openbaring 14: 7), is een directe verwijzing naar het vierde gebod van Gods eeuwige wet. Het vermelden ervan in deze laatste waarschuwing, bevestigt Gods bijzondere zorg om Zijn alom vergeten Sabbat voor de wederkomst te laten herstellen.

Het uitdragen van deze boodschap zal leiden tot een conflict, waarbij de gehele wereld betrokken is. Het centrale thema is de gehoorzaamheid aan Gods wet en de naleving van de Sabbat. In het licht van dit conflict moet iedereen beslissen, of hij de geboden van God of die van mensen bewaart. Deze boodschap zal een volk teweegbrengen, die de geboden van God en het geloof van Jezus bewaren. Degenen die het afwijzen, zullen uiteindelijk het merkteken van het beest ontvangen (Openbaring 14: 9,12; zie geloofspunt 12).

Om deze opdracht, het verheffen van Gods wet en het eren van Zijn veronachtzaamde Sabbat met succes te volbrengen, moet Gods volk een bestendig en liefdevol voorbeeld stellen in het houden van de Sabbat.

De naleving van de Sabbat

Om *'Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt'* (Ex 20: 8), moeten we de Sabbat de hele week overdenken en die voorbereidingen treffen, welke nodig zijn om deze op een voor God welgevallige wijze in acht te nemen. We moeten oppassen dat we onze energie tijdens de week niet zo uitputten, dat we ons niet in dienst kunnen stellen op de Sabbat.

Omdat de Sabbat een dag van bijzondere gemeenschap met God is, waarin wij uitgenodigd worden. Om Zijn genadige handelingen in de schepping en verlossing met vreugde te vieren, is het belangrijk dat we alles vermijden wat de heilige sfeer van de Sabbat aantast. De Bijbel bepaalt dat we op de Sabbat onze wereldse werkzaamheden moeten beëindigen (Exodus 20: 10), waarbij we al het werk dat we doen, om in ons levensonderhoud te voorzien en alle zakelijke transacties vermijden (Nehemia 13: 15-22). We moeten God eren, *'dat gij uw wegen niet doet, en uw eigen lust niet vindt, noch een woord daarvan spreekt'* (Jesaja 58: 13). Als we ons deze dag wijden aan het behagen van onszelf, aan het betrokken zijn bij wereldse belangen, gesprekken en gedachten, of aan het beoefenen van sporten, dan zou dat afbreuk doen aan de gemeenschap met onze Schepper en de heiligheid van de Sabbat schenden.⁴⁸ Onze zorg voor het Sabbatgebod moet zich uitstrekken tot allen die onder onze bevoegdheid vallen — onze kinderen, degenen die voor ons werken en zelfs onze bezoekers en dieren (Exodus 20: 10), zodat ook zij van de zegeningen van de Sabbat kunnen genieten.

De Sabbat begint bij zonsondergang op vrijdagavond en eindigt bij zonsondergang op zaterdagavond (zie Genesis 1: 5; zie ook Markus 1: 32; Leviticus 23: 32).⁴⁹ De Schrift noemt de dag voor de Sabbat (vrijdag) — de voorbereidingsdag — een dag om zich voor te bereiden op de

Sabbat (Markus 15: 42), zodat niets de heiligheid ervan zal bederven. Op deze dag moeten zij die de maaltijden van de familie bereiden, voedsel voor de Sabbat bereiden, zodat ook zij tijdens de heilige uren, van hun werk kunnen rusten (zie Exodus 16: 23; Numeri 11: 8).

Wanneer de heilige uren van de Sabbat naderen, is het goed voor familieleden of groepen gelovigen, kort voor zonsondergang op vrijdagavond bij elkaar te komen, om te zingen, te bidden en Gods Woord te lezen en zo de Geest van Christus uit te nodigen, als welkome Gast. Op dezelfde manier moeten zij het einde ervan markeren, door zich richting het einde van de Sabbat op zaterdagavond in aanbidding te verenigen, waarbij zij Gods aanwezigheid en leiding vragen voor de daaropvolgende week.

De HEER roept Zijn volk op om van de Sabbat een dag van verlustiging te maken (Jesaja 58: 13). Hoe kunnen zij dit doen? Alleen wanneer men het voorbeeld van Christus, de HEER van de Sabbat, volgen, kan men ooit hopen dat men de echte vreugde en voldoening ervaart, welke God voor hen heeft weggelegd op deze dag.

Christus aanbad regelmatig op de Sabbat, nam deel aan de diensten en gaf Godsdienstig onderwijs (Markus 1: 21; 3: 1-4; Lukas 4: 16-27; 13: 10). Maar Hij deed meer dan alleen maar aanbidden. Hij had omgang met anderen (Markus 1: 29-31; Lukas 14: 1), bracht tijd door in de open lucht (Markus 2: 23) en ging door met het doen van heilige daden van barmhartigheid. Waar Hij kon, genas Hij de zieken en verdrukten (Markus 1: 21-31; 3: 1-5; Lukas 13: 10-17; 14: 2-4; Johannes 5: 1-15; 9: 1-14).

Toen Jezus werd bekritiseerd voor Zijn werk, om het lijden te verlichten, antwoordde Hij: *'Zo is het dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen'* (Matthéüs 12: 12). Zijn genezende handelingen hebben de Sabbat niet verbroken en ook niet afgeschaft. Maar ze maakten wel een einde aan de belastende regels, welke de betekenis van de Sabbat, als Gods instrument van geestelijke verfrissing en verrukking, hadden verdraaid.⁵⁰ God bedoelde de Sabbat voor de geestelijke verrijking van de mensheid. Activiteiten die de gemeenschap met God verbeteren zijn goed; activiteiten die van dat doel afleiden en van de Sabbat een vakantiedag maken zijn ongepast.

De HEER van de Sabbat nodigt iedereen uit om Zijn voorbeeld te volgen. Wie Zijn roeping aanneemt, ervaart de Sabbat als een verlustiging en een geestelijke hoogtij — een voorproef van de hemel. Zij ontdekken dat 'de Sabbat door God is bedoeld om geestelijke ontmoediging te voorkomen. De wekelijkse zevende dag troost ons geweten en verzekert ons dat we ondanks onze onvolmaakte karakters volkomen zijn in Christus. Zijn verdiensten op Golgotha gelden als onze verzoening. We gaan Zijn rust in.'⁵¹

Referenties

1. John N. Andrews, *History of the Sabbath*, 2nd end., enl. (Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist Publishing Assn., 1873), 3rd ed., enl., p. 575.
2. SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 1, p. 220.
3. Idem.
4. J.L. Shuler, *God's Everlasting Sign* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1972), pp. 114-116; M.L. Andreason, *The Sabbath* (Washington, D.C.: Review and Herald, 1942), p. 248; Wallenkampf, 'The Baptism, Seal, and Fullness of the Holy Spirit' (unpublished manuscript), p. 48; White, *Patriarchs and Prophets*, p. 307; White, *Great Controversy*, pp. 613, 640.
5. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 307.
6. Wallenkampf, 'Baptism, Seal, and the Fullness of the Holy Spirit,' p. 48.
7. SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 1, p. 605.
8. 'Sabbath,' SDA Encyclopedia, rev. ed., p. 1239.
9. 'Sabbath, Annual,' idem., p. 1265.
10. Jonathan Edwards, *The Works of President Edwards* (New York: Leavitt & Allen, 1852 repr. of the Worcester ed.), vol. 4, p. 622. The Puritans considered Sunday to be the Christian Sabbath.
11. Interessant is, dat het een 'grote Sabbat' was op dewelke Jezus in het graf rustte – want die Sabbat was zowel de zevende dag van de week als de eerste sabbat van de week van ongezuurde broden. Wat een dag om de Verlossing

haar hoogtepunt te doen bereiken! Het zien *'dat het goed was'* bij de schepping, vloeit samen met het *'het is volbracht'* van de Verlossing, wanneer de Auteur en Voleinder opnieuw rust in voltooiing.

12. Samuele Bacchiocchi, *Rest for Modern Man* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1976), pp. 8, 9.
13. 'Sabbath,' SDA Encyclopedia, rev. ed., p. 1244. See also SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 7, pp. 205, 206; Zie White, 'The Australia Camp Meeting,' *Review and Herald*, Jan. 7, 1896, p. 2.
14. Zie SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 7, pp. 735, 736. Zie White, *Acts of the Apostles* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1911), p. 581.
15. 'Sabbath,' SDA Encyclopedia, p. 1237.
16. A.H. Strong, *Systematic Theology*, p. 408.
17. White, *Patriarchs and Prophets*, p. 48.
18. Bacchiocchi, *Rest for Modern Man*, p. 15.
19. *Idem.*, p. 19.
20. White, *Testimonies*, vol. 6, p. 350.
21. Andreasen, *Sabbath*, p. 25
22. Wetticisme kan worden gedefinieerd als pogingen om redding te verdienen, door individuele inspanning. Het is in overeenstemming met de wet en bepaalde voorschriften, als een middel tot rechtvaardiging voor God. Dit is verkeerd, omdat *'uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden'* (Romeinen 3:20).' – Shuler. Shuler vervolgt, 'Degenen die de Sabbatviering afkeuren als wetticisme, moeten het volgende overwegen: Wanneer een wedergeboren christen afziet van aanbidding van valse goden en eerbied onderhoud, zoals bevolen door het eerste en derde gebod, is hij dan tegen de redding door genade? Zijn reinheid, eerlijkheid en waarachtigheid, zoals aanbevolen in het zevende, achtste en negende gebod tegen vrije genade? Het antwoord is NEE, op beide vragen. Toch is het houden van de zevende dag door een vernieuwde ziel geen wetticisme, noch is het in tegenspraak met redding door genade. In feite, is het Sabbatgebod het enige gebod in de wet, dat als een teken staat voor verlossing van zonden en heiligmaking door genade.'
23. *Idem.*, p. 89.
24. *Idem.*, p. 94.
25. Andreasen, *Sabbath*, p. 105.
26. SDA Bible Commentary, rev. ed., vol. 7, p. 420.
27. *Idem.*
28. James Gibbons, *The Faith of Our Fathers*, 47th rev. enl. ed. (Baltimore: John Murphy & Co., 1895), pp. 111, 112. R.W. Dale, a Congregationalist, zei: 'Het is vrij duidelijk dat hoe gestreng of toegewijd wij de zondag ook doorbrengen, wij niet de Sabbat houden. . . . De Sabbat is gebaseerd op een specifiek Goddelijk gebod. We kunnen op zo'n bevel niet pleiten voor de verplichting om de zondag te vieren (R.W. Dale, *The Ten Commandments*, 4th ed. [London: Hodder and Stoughton, 1884], p. 100.
29. Andrew T. Lincoln, 'From Sabbath to Lord's Day: A Biblical and Theological Perspective,' in *From Sabbath to Lord's Day: A Biblical, Historical, and Theological Investigation*, ed., D.A. Carson (Grand Rapids: Zondervan, 1982), p. 386.
30. *Idem.*, p. 392.
31. Zie Justin Martyr, *First Apology*, in *Ante-Nicene Fathers* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1979), vol. 1, p. 186; Maxwell, *God Cares* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1981), vol. 1, p. 130.
32. See, E.G., Bacchiocchi, 'The Rise of Sunday Observance in Early Christianity,' in *The Sabbath in Scripture and History*, ed. Kenneth A. Strand (Washington, D.C.: Review and Herald, 1982), p. 137; Bacchiocchi, *From Sabbath to Sunday* (Rome: Pontifical Gregorian University Press, 1977), pp. 223-232.
33. Socrates, *Ecclesiastical History*, book 5, chap. 22, trans. in *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2nd series (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1979), vol. 2, p. 132.
34. Sozomen, *Ecclesiastical History*, book 7, chap. 19, trans. in *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2nd series, vol. 2, p. 390.
35. Maxwell, *God Cares*, vol. 1, p. 131.
36. Gaston H. Halsberghe, *The Cult of Sol Invictus* (Leiden: E.J. Brill, 1972), pp. 26, 44. See also Bacchiocchi, 'Rise of Sunday Observance,' p. 139.
37. Bacchiocchi, 'Rise of Sunday Observance,' p. 140. See also Bacchiocchi, *From Sabbath to Sunday*, pp. 252, 253.
38. See e.g., Maxwell, *God Cares*, vol. 1, p. 129; H.G. Heggtveit, *Illustreret Kirkehistorie* (Christiania [Oslo]: Cammermeyers Boghandel, 1891-1895), p. 202, as trans. in *SDA Bible Students' Source Book*, rev. ed., p. 1000.
39. Codex Justinianus, book 3, title 12, 3, trans. in Schaff, *History of the Christian Church* 5th ed. (New York: Charles Scribner, 1902), vol. 3, p. 380, note 1.
40. Council of Laodicea, Canon 29, in Charles J. Hefele, *A History of the Councils of the Church From the Original Documents*, trans. and ed. by Henry N. Oxenham (Edinburgh: T. and T. Clark, 1876), vol. 2, p. 316. See also *SDA Bible Students' Source Book*, rev. ed., p. 885.
41. Giovanni Domenico Mansi, ed., *Sacrorum Conciliorum*, vol. 9, col. 919, as quoted by Maxwell, *God Cares*, vol. 1, p. 129. Cited in part in Andrews, *History of the Sabbath and First Day of the Week*, p. 374.

42. Lucius Ferraris 'Papa,' art. 2, *Prompta Bibliotheca* (Venetiis [Venice]: Caspa Storti, 1772), vol. 6, p. 29, as trans. in *SDA Bible Students' Source Book*, rev. ed., p. 680.
43. John Eck, *Enchiridion of Commonplaces Against Luther and Other Enemies of the Church*, trans. Ford L. Battles, 3rd ed. (Grand Rapids: Baker, 1979), p. 13.
44. Gaspare [Ricciulli] de Fosso, Address in the 17th Session of the Council of Trent, Jan. 18, 1562, in Mansi, *Sacrorum Conciliorum*, vol. 33, cols. 529, 530, as trans. in *SDA Bible Students' Source Book*, rev. ed., p. 887.
45. Peter Geiermann, *The Convert's Catechism of Catholic Doctrine* (Rockford, IL: Tan Books and Publishers, 1977), p. 50. *Idem.*, p. 19.
46. John A. O'Brien, *The Faith of Millions*, rev. ed. (Huntington, IN: Our Sunday Visitor Inc., 1974), pp. 400, 401.
47. Zie E.G. White, *Great Controversy*, pp. 451-453.
48. E.G. White, *Selected Messages*, book 3, p. 258.
49. In de Schrift werden, zoals het scheppingsverhaal duidelijk maakt, de dagen van zonsondergang tot zonsondergang gemarkeerd. Zie ook Lev. 23:32.
50. Heeft Christus' voorbeeld verplicht gesteld, dat christelijke ziekenhuizen zeven dagen open moeten blijven zonder hun personeel Sabbatrust te geven? Toen zij zich realiseerde wat het ziekenhuispersoneel nodig had, zei E.G. White: 'De Heiland heeft ons door Zijn voorbeeld laten zien, dat het juist is om het lijden op deze dag te verlichten; maar artsen en verpleegkundigen moeten geen onnodig werk doen. De gewone behandelingen en operaties die kunnen wachten, moeten worden uitgesteld tot de volgende dag. Laat de patiënten weten dat artsen een dag rust moeten hebben' (*Medical Ministry* [Mountain View, CA: Pacific Press, 1963], p. 214). De kosten voor deze medische diensten op de Sabbat moeten opzij worden gezet voor liefdadigheidswerk. E.G. White schreef: 'Het kan nodig zijn om zelfs de uren van de heilige Sabbat te wijden aan de verlichting van het lijden van de mensheid. Maar de vergoeding voor dergelijke arbeid moet in de schatkist van de HEER worden gestort, om te worden gebruikt voor de rechtvaardige armen, die medische vaardigheid nodig hebben, maar het zich niet kunnen veroorloven om ervoor te betalen' (*idem.*, p. 216).
51. George E. Vandeman, *When God Made Rest* (Boise, ID: Pacific Press, 1987), p. 21.